

**BO‘LAJAK INGLIZ TILI O‘QITUVCHILARINING PEDAGOGIK
TAYYORGARLIGINI SHAKLLANTIRISHDA INTERFAOL TEXNOLOGIYALAR ROLI**

Xayrullayeva Maxfuza Ibrohimjon qizi

Toshkent viloyati Chinoz tumani,

26-maktab, ingliz tili o‘qituvchisi

maxfuzaxayrullayeva9092@gmail.com

Annotatsiya

Bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilarini tayyorlash jarayonida interfaol texnologiyalarni qo‘llashning o‘rni va ahamiyati ushbu maqolada tahlil qilinadi. Ingliz tilini o‘qitishda interfaol metodlar o‘quvchilarning mustaqil fikrlashini, muloqotga kirishishini, kreativ qobiliyatlarini rivojlantirishi bilan birga, bo‘lajak o‘qituvchilarning kasbiy-pedagogik tayyorgarligini shakllantirishda muhim omil hisoblanadi.

Kalit so‘zlar

interfaol texnologiyalar, pedagogik tayyorgarlik, kommunikativ yondashuv, kasbiy kompetensiya, bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilari.

Аннотация

В статье рассматривается значение и роль применения интерактивных технологий в процессе подготовки будущих преподавателей английского языка. Интерактивные методы в обучении английскому языку способствуют развитию самостоятельного мышления, коммуникативных навыков и креативных способностей учащихся, а также играют важную роль в формировании профессионально-педагогической подготовки будущих преподавателей.

Ключевые слова

интерактивные технологии, педагогическая подготовка, коммуникативный подход, профессиональная компетенция, будущие преподаватели английского языка.

Abstract

This article analyzes the role and significance of applying interactive technologies in the process of training future English language teachers. Interactive methods in teaching English help develop students' independent thinking, communication skills, and creative abilities, while also playing a crucial role in shaping the professional-pedagogical preparedness of future teachers.

Keywords

interactive technologies, pedagogical preparation, communicative approach, professional competence, future English language teachers.

Hozirgi kunda ta'lim tizimida interfaol texnologiyalarni qo'llashning ahamiyati ortib bormoqda, ayniqsa, bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlashda. Globalizatsiya jarayonlari, yangi texnologiyalarning tez sur'atlarda rivojlanishi va ta'limda innovatsion metodlarni qo'llash zarurati pedagogik jarayonning sifatini oshirishni talab qilmoqda. Interfaol texnologiyalar o'qitish va o'rganishda yangi yondashuvlarni taqdim etadi, o'quvchilarning faolligini oshiradi, mustaqil fikrlash va kreativ qobiliyatlarni rivojlantirishga xizmat qiladi. Bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda bu texnologiyalarni samarali qo'llash, nafaqat ingliz tilini o'rgatish sifatini oshiradi, balki o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda muhim omilga aylanadi. Shu sababli, ushbu maqola bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining pedagogik tayyorgarligini shakllantirishda interfaol texnologiyalarni qo'llashning ahamiyatini o'rganish dolzarb bo'lib, ta'lim jarayonida yangi metod va yondashuvlarni ilgari suradi.

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining pedagogik tayyorgarligini shakllantirish jarayonida interfaol texnologiyalarni samarali qo'llashning ahamiyatini ochib berish, ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda innovatsion metodlarning o'rnini aniqlash hamda ta'lim jarayonida qo'llash imkoniyatlarini ilmiy-pedagogik jihatdan asoslab berish.

Interfaol texnologiyalar va ularning ta'lim tizimidagi o'rne: So'nggi yillarda ta'lim tizimida interfaol texnologiyalarni qo'llashning ahamiyati keskin ortib bormoqda. Bu holat, bir tomondan, globallashuv jarayonlari, ikkinchi tomondan, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi bilan bevosita bog'liqdir. Shuningdek, zamonaviy ta'limning asosiy maqsadi — shaxsni mustaqil fikrlaydigan, kreativ yondashuvga ega, axborotdan oqilona foydalanadigan va jamiyat ehtiyojlariga moslashadigan mutaxassis sifatida shakllantirishdan iborat.

Interfaol texnologiyalar o'z mohiyatiga ko'ra, o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi hamkorlik va faol muloqotga asoslanadi. An'anaviy ta'limda o'quvchi asosan tayyor bilimlarni qabul qiluvchi bo'lsa, interfaol metodlar uni faol ishtirokchi, hamkor va ijodkor sifatida ta'lim jarayoniga jalb etadi. Shuning uchun ham interfaol texnologiyalar ta'lim samaradorligini oshirishda eng muhim vosita sifatida qaralmoqda.

Interfaol texnologiyalarning nazariy-metodik asoslari: Pedagogik adabiyotlarda interfaol texnologiyalar ko'pincha innovatsion pedagogik metodlar bilan bir qatorda qo'llanadi. Ular quyidagi asosiy tamoyillarga tayanadi:

1. Faol ishtirok tamoyili – o'quvchilar passiv tinglovchi emas, balki muhokama, munozara, amaliy mashg'ulotlarda faol ishtirokchi sifatida qatnashadi.
2. Hamkorlik tamoyili – guruhviy ish, jamoaviy loyiha, sheriklik asosida vazifalarni bajarish orqali o'quvchilarda muloqot madaniyati shakllanadi.
3. Kreativlik tamoyili – ijodiy yondashuv, yangicha fikrlash va muammoga turli rakursdan qarash imkoniyati yaratiladi.

4. Refleksiya tamoyili – o‘quvchilar o‘z faoliyati natijalarini tahlil qiladi, baholaydi va xulosalarga keladi.

Ingliz tili ta’limida interfaol texnologiyalarning o‘rni: Chet tilini o‘qitish jarayonida asosiy e’tibor o‘quvchilarda kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishga qaratiladi. Bu jarayonda interfaol texnologiyalar muhim ahamiyatga ega bo‘lib, ular orqali talabalarda quyidagi ko‘nikmalar shakllanadi:

- Nutqiy faoliyat ko‘nikmalari – rol o‘yinlari, suhbatlar, interfaol mashg‘ulotlar orqali ingliz tilida erkin muloqot qilish imkoniyati yaratiladi.

- Tinglab tushunish va tinglangan axborotni qayta ishlash – audio va video materiallardan foydalanish orqali o‘quvchilar real nutq muhitiga yaqinlashadi.

- Mustaqil o‘rganish va tadqiqot olib borish – internet resurslari, onlayn kutubxonalar, virtual darsliklardan foydalanish orqali o‘quvchilar o‘z-o‘zini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo‘ladi.

- Ijodiy va tanqidiy fikrlash – muammoli vaziyatlarni hal qilish, o‘z fikrini asoslash va dalillash jarayonida rivojlanadi.

Bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilarini tayyorlashda interfaol texnologiyalarning ahamiyati: Bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilari uchun interfaol texnologiyalarni puxta egallash nafaqat dars o‘tishda, balki ularning kasbiy kompetensiyasini shakllantirishda ham hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Chunki zamonaviy o‘qituvchi:

- o‘z darsini samarali tashkil etishi,
- o‘quvchilarni dars jarayonida faol ishtirokchi sifatida jalb etishi,
- yangicha texnologiyalarni qo‘llay olishi,
- axborot iste’mol madaniyatiga ega bo‘lishi zarur.

Interfaol texnologiyalarni qo‘llash bo‘lajak o‘qituvchilarni yangicha pedagogik tafakkurga ega, innovatsion metodlardan foydalana oladigan va ijtimoiy faol mutaxassis sifatida shakllantirishning muhim omili hisoblanadi.

1. Interfaol texnologiyalarning mohiyati: Interfaol texnologiyalar ta’lim jarayonida o‘quvchi va o‘qituvchi faoliyatini birgalikda tashkil etishga qaratilgan bo‘lib, bunda bilim tayyor holda berilmaydi, balki o‘quvchilar uni faol muloqot va hamkorlik orqali o‘zlashtiradilar. “Aqliy hujum”, “Klaster”, “Debat”, “Rol o‘ynash”, “Keys-stadi” kabi metodlar shular jumlasidandir.

2. Bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilarini tayyorlashda interfaol metodlarning afzalliklari:

Til o‘rganishda kommunikativ kompetensiyani shakllantiradi. O‘quvchilarda mustaqil fikrlash va muammoni hal qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Pedagogik jarayonda ijodiy yondashuvni ta’minlaydi. Bo‘lajak o‘qituvchilarda auditoriya bilan ishlash, jamoa boshqarish, muloqot olib borish ko‘nikmalarini shakllantiradi.

Pedagogik tayyorgarlikda interfaol texnologiyalarni qo‘llash tajribasi. Amaliyot shuni ko‘rsatadiki, interfaol texnologiyalar asosida tashkil etilgan mashg‘ulotlarda

talabalar faolligi oshadi, ularning bilimni egallash darajasi yuqori bo'ladi. Masalan, ingliz tili darslarida "Rol o'ynash" usuli orqali bo'lajak o'qituvchilar nafaqat grammatik bilimlarini, balki nutqiy muloqot malakalarini ham rivojlantiradilar. "Debatlar" orqali esa ular o'z fikrini asoslash va auditoriyani ishontrish ko'nikmalarini egallaydilar.

Interfaol texnologiyalarning pedagogik samaradorligi. Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilari interfaol metodlarni o'zlashtirish orqali kelajakda darslarni mazmunli, qiziqarli va samarali tashkil etish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu esa ta'lim sifatining oshishiga, zamonaviy kompetensiyalarga ega mutaxassislar tayyorlashga xizmat qiladi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining pedagogik tayyorgarligini shakllantirishda interfaol texnologiyalar alohida o'rin tutadi. Ular yordamida nafaqat kasbiy bilim va ko'nikmalar shakllanadi, balki ijodkor, tashabbuskor va zamonaviy pedagog shaxsini tarbiyalash mumkin bo'ladi. Shuning uchun oliy ta'lim muassasalarida interfaol metodlardan keng foydalanish, ularni amaliyotga joriy etish, o'qituvchi va talabalar hamkorligini mustahkamlash bugungi kunning dolzarb vazifasidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Abdurahmonov.A. Ta'lim jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalar. Toshkent: O'qituvchi. 2018. – 215 b.
2. Aliyev.A. Pedagogik innovatsiyalar va interfaol metodlar. Toshkent: Fan va texnologiya. 2020. – 198 b.
3. G'ulomov.A., Jo'rayev, M. Ta'lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanish. Toshkent: NMIU. 2017.– 256 b.
4. Hasanov.O. Ingliz tili o'qitishda zamonaviy texnologiyalar. Toshkent: Sharq. 2019. – 174 b.
- 5.Karimova.D. Innovatsion ta'lim texnologiyalari va ularning samaradorligi. Toshkent: TDPU nashriyoti. 2021. – 230 b.